

culturalist·*talks*

Встреча-диалог
Взгляды и ценности в мультикультурных семьях



Исследовательский проект DISCO



DISCO-hankkeen tuloksia

Poliittisten arvojen siirtyminen venäläistäustaisissa perheissä

Venla Hannuksela & Josefina Sipinen
23.–24.9.2026

DISCO-hanke

- Kartoittaa poliittisten arvojen siirtymistä perheissä Suomessa, erityisesti maahanmuuttajataustaisissa perheissä
- On kerännyt laajan kyselytutkimusaineiston ja haastatellut 32 venäläis- tai neuvostoliittolaistaustaista ja yli 40 somaliaistaustaista ihmistä
- Haastatteluihin on ollut mukana Neuvostoliitossa tai Somaliassa syntyneitä vanhempia ja heidän Suomessa kasvaneita aikuisia lapsiaan

Haastatteluiden aiheet

- Poliittinen kiinnostus, poliittisen uutisoinnin seuraaminen
- Poliittinen keskustelu perheessä
- Poliittinen kasvatus, poliittinen samanmielisyys ja erimielisyys
- Venäjänkielisenä Suomessa
- Yleinen tausta

Politiikka ja Ukrainan sota

- Kun haastatteluissa puhutaan politiikasta, lähes jokainen haastateltava päätyy puhumaan Ukrainan sodasta
- Usein sotaan liittyviä uutisia seurataan tai tietoisesti vältetään, ja sodasta keskustellaan tai siitä keskustelemista vältetään – sota on myös usein aihe, johon liittyvästä samanmielisyydestä ollaan kiitollisia tai erimielisyys tuntuu erityisen vaikealta
- Sota on voinut vaikuttaa poliittiseen kiinnostukseen ja jopa osallistumiseen
- Toisaalta sota ja sen seuraukset ovat lisänneet kyynisyyttä ja halua välttää politiikkaa osassa haastateltavissa

Ukrainan sodan vaikutus venäläistaustaisiin Suomessa

- Osa haastateltavista on kokenut syrjintää Suomessa, osa ei
- Useimmat kokevat ilmapiirin venäläistaustaisia kohtaan heikentyneen sodan alkamisen jälkeen – moni totesi myös ymmärtävänsä miksi
- Osa haastateltavista kuvaa, miten tuntuu pahalta tulla leimatuksi turvallisuushaksi tai miten se jopa vaikuttaa työnsaantiin
- Rajasulku herättää tunteita: toisaalta osa ymmärtää sen perustelut mutta kärsii siitä arjessaan, toisaalta osa pitää vääränä estää Suomen kansalaisia poistumasta Suomesta ja palaamasta sinne

Moninaisia uutislähteitä

- Useimmat haastateltavat ovat kiinnostuneita politiikasta, joko jonkin verran tai paljon, mutta osa ei ole lainkaan kiinnostuneita
- Poliitikkaa seurataan monista eri lähteistä: suomalaisesta valtamediasta, venäläisestä oppositiomediasta, venäläisestä valtamediasta, kansainvälisestä mediasta, sosiaalisesta mediasta, tutkimuksista...
- Moni seuraa monia erilaisia uutislähteitä ja vertailee niistä saamaansa tietoa – lähdekritiikki monella vahvaa
- Osa välttelee poliittista uutisointia mahdollisuuksien mukaan

Poliittinen keskustelu perheissä

- Keskustelu alkaa usein ajankohtaisista aiheista
- Yleisiä aiheita mm. sota, valtakunnan politiikka, arkeen vaikuttavat asiat, vaalit
- Usein vältettyjä aiheita mm. Israel–Palestiina-konflikti, sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen asiat, sukupuoliroolit, maahanmuutto, Yhdysvallat ja sota
- Hankalia, erimielisyyttä tai vaikeita tunteita aiheuttavia aiheita saatetaan välttää, mutta moni korostaa myös, että perheessä voidaan puhua avoimesti kaikesta
- Mielipiteen ilmaisua kuvataan usein suoraksi, ”venäläiseen tapaan”

Erimielisyydet ja niistä selviäminen

- Osa perheistä on keskenään hyvinkin samanmielisiä tai eri mieltä vain pienemmissä kysymyksissä, osassa on suurempia ristiriitoja
- Tyypillisin keino selvittää suurista erimielisyyksistä vaikuttaa olevan niiden välttely
- Moni puhuu kaikkien perheenjäsenten oikeudesta omiin mielipiteisiinsä
- Osa kokee, että perheen sisäinen rakkaus pitää tai sen pitäisi pitää perhe kasassa, vaikka välillä riideltäisiin politiikasta

Kuuluuko politiikka lapsille ja nuorille?

- Käsitys siitä, milloin lapsille olisi hyvä alkaa puhua politiikkaa, vaihtelee
- Osa vastaa lasten aloitteisiin poliittisesta keskustelusta, osa on avannut poliittisia keskusteluja jo silloin, kun lapset ovat olleet nuoria
- Moni lapsi kertoo kokeneensa, että vanhemmat puhuivat aiemmin politiikkaa keskenään mutta eivät hänelle
- Kun lapsilta kysytään, milloin vanhempien ja lasten väliset poliittiset erot voisivat alkaa ilmetä, vastaukset vaihtelevat teini-iästä tai jopa sitä aikaisemmasta aikuisuuteen ja perheellistymiseen

Erilaisia rooleja

- Keskusteluja kuvataan usein tasa-arvoisina
- Monissa perheissä eri perheenjäsenillä on myös erilaiset roolit
 - Vanhemmat saattavat tietää enemmän ja välittää tietoa
 - Vanhemmilla voi olla myös auki sanoitettu pyrkimys välittää arvojaan
 - Lapset haastavat vanhempia
 - Lapsia luonnehditaan usein tunteellisemmiksi, vanhempia asiapitoisemmiksi
 - Joissakin perheissä lapset ovat aloitteellisempia kuin vanhemmat

Poliittisen kasvatuksen suunta

- Tyypillisin tapa kasvattaa vaikuttaa olevan antaa lapsille vapaus rakentaa omat poliittiset näkemyksensä
- Joissakin perheissä vanhemmat ovat odottaneet lapsilta samankaltaisuutta tai vanhemman arvojen hyväksyntää sellaisinaan, joissakin aktiivisesti kannustaneet muodostamaan omia poliittisia mielipiteitä
- Osa haastateltavista kertoo, että he ovat vaikuttaneet vanhempiensa poliittisiin näkemyksiin tai saaneet vaikutteita lapsiltaan – erityisesti liberaaleihin arvoihin, ilmastonmuutokseen ja nuorten elämään liittyvissä asioissa, mutta joissakin perheissä myös esim. liittyen puoluevalintaan

Seuraavaksi pienryhmäkeskusteluihin

- Ryhmäkeskusteluissa pohditaan erilaisia näkökulmia, ei etsitä oikeita vastauksia
- Pyritään rakentavaan ja kunnioittavaan keskusteluun
- Osallistuminen on vapaaehtoista – voit jakaa ajatuksiasi sen verran kuin haluat
- Aineistoa käytetään tutkimukseen siten, ettei yksittäisiä osallistujia voi tunnistaa
- Pienryhmäkeskustelujen jälkeen kokoonnumme vielä vetämään pienryhmien havaintoja yhteen

Kysymyksiä keskusteluihin

- Millaisia ajatuksia tutkimuksen tulokset herättävät?
- Mistä voisi johtua, että esimerkiksi vaaleista ja hallituksen päätöksistä on helpompi puhua kuin esimerkiksi maahanmuutosta tai seksuaalivähemmistöjen asioista?
- Miten poliittisista erimielisyyksistä selvittään?
- Mikä voisi selittää venäläistaustaisten keskuudessa tyypillisiä poliittisen kasvatuksen piirteitä?
- Milloin ja miksi lapset vaikuttavat vanhempiinsa?